

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1

ТЕМА: ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

МЕТА: усвідомлення та уточнення свого професійного вибору студентами; формування педагогічного ідеалу; з'ясування соціальної ролі вчителя та вимог до нього; формування позитивних мотивів педагогічної діяльності у студентів; вироблення у них уміння аналізувати педагогічну діяльність.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

I. Теоретичний блок

1. Поняття педагогічної майстерності
2. Елементи педагогічної майстерності
3. Рівні та критерії педагогічної майстерності
4. Педагогічна майстерність учителя початкової школи на уроках та в позаурочний час.
5. Педагогічна майстерність та авторитет учителя.

II. Практичний блок

1. Групова робота

Дайте визначення та поясніть сутність понять «освіта», «навчання», «розвиток», «педагогічна діяльність», «педагогічна майстерність».

2. Самостійна робота

Проаналізуйте вплив вчителя на становлення вас як особистості. Викладіть свої думки у творчій роботі на одну із запланованих тем: *“Учитель у моєму житті”*, *“Мій ідеал учителя”*, *“Я і моя професія”*, *«Професійний портрет сучасного вчителя»*.

ЛІТЕРАТУРА

а) Базова

1. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І.А.Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Вища шк., 2004. – С. 35-39.
2. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності. – Кам'янець – Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. – С. 18-21.

б) Допоміжна

1. А.С.Макаренко повертається // Завуч. – 2003. — №3. Макаренко А.С. Педагогічна поема // Вибр. тв. у 7 т. – Т. 1. – К.: Рад. Школа, 1976. – С. 7-111.
2. Педагогічна майстерність учителя: Навчальний посібник / За ред. проф. В.М. Гриньової, С.Т. Золотухіної. – Вид. 2-е, випр. і доп. – Х.: «ОВС», 2006. – 224 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2

ТЕМА: ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ОСОБИСТІСТЬ ВЧИТЕЛЯ В СИСТЕМІ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

МЕТА: розкриття складності педагогічної професії, багатогранності й глибини її змісту, структури педагогічної діяльності, засвоєння основних функцій та особливостей педагогічної діяльності вчителя початкової школи.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

I. Теоретичний блок

1. Поняття педагогічної діяльності, її структура. Сутність педагогічної діяльності вчителя.
2. Сучасні функції вчителя у суспільстві.
3. Професійно-обумовлені вимоги до особистості вчителя.
4. Педагогічна культура вчителя.

II. Практичний блок

1. Групова робота

Підготувати тематичний міні-словник.

2. Самостійна робота

- а) Написати есе-роздум на одну з перелічених тем:
 - ❖ Що таке педагогіка: наука чи мистецтво?
 - ❖ Суспільна значущість професії вчителів початкових класів.
 - ❖ Професіограма вчителя.
 - ❖ Функції вчителя початкової школи.
 - ❖ Кого називають справжнім педагогом?
- б) Підібрати цитати видатних педагогів про значення педагогічної професії.

ЛІТЕРАТУРА

а) Базова

1. Галузинський В.М. Педагогіка: теорія та історія/ В.М. Галузинський, М.Б. Євтух – К.: Вища школа, 1995. – 237с.
2. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності. – Львів: Видав. центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. – 608 с.
3. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: Навч. посібник. – К., 2001. – 656 с.
4. Педагогічна майстерність / За ред. І. Зязюна. – К., 1997. – 349 с.

б) Допоміжна

1. Матвеева Н.О. Педагогічна майстерність: практикум]: навч.-метод. супровід самост. роботи студентів / Н.О. Матвеева – Івано-Франківськ: НАІР, 2015.– 328 с

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3

ТЕМА: ПОНЯТТЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНІКИ, ЇЇ ЕЛЕМЕНТИ

МЕТА: засвоєння понять «педагогічна техніка», визначення основних елементів зовнішньої та внутрішньої техніки вчителя; засвоєння навичок зовнішньої техніки; формування уявлення про культуру зовнішнього вигляду вчителя.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

I. Теоретичний блок

1. Поняття педагогічної техніки вчителя.
2. Внутрішня техніка вчителя.
3. Невербальна педагогічна комунікація (міміка та пантоміміка вчителя).
4. Майстерність учителя в управлінні собою. Технологія управління педагогічною увагою та увагою вчителя.
5. Культура зовнішності вчителя.

II. Практичний блок

1. Групова робота

Підготувати тематичний міні-словник.

2. Самостійна робота

Виконання вправ на професійну ідентифікацію.

Написання твору «Професійний кодекс вчителя». Уточнення власної педагогічної позиції доцільно провести за такою схемою:

- а) професійна біографія (описати причини, що сприяли вибору педагогічної професії, основні події, які вказують на те, що вибір зроблено не випадково);
- б) філософія педагогічної діяльності (виклад власних поглядів на професію вчителя і свою майбутню професійну діяльність);
- в) проблеми і перспективи освіти (назвати головні проблеми, а також висловити свої погляди на майбутнє нашої школи; вирізнити ту проблему, яку студент вважає головною, спробувати визначити причини виникнення, запропонувати способи розв'язання).

ЛІТЕРАТУРА

а) Базова

1. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І.А.Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Вища шк., 2004. – С. 35-39.
2. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності. – Кам'янець – Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. – С. 18-21.

б) Допоміжна

1. А.С.Макаренко повертається // Завуч. – 2003. — №3. Макаренко А.С. Педагогічна поема // Вибр. тв. у 7 т. – Т. 1. – К.: Рад. Школа, 1976. – С. 7-111.
2. Зимульдінова А.С. Основи педагогічної майстерності : навчально-методичний посібник / Алла Зимульдінова – Дрогобич редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2010. – 62 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №4

ТЕМА: МОВЛЕННЯ ВЧИТЕЛЯ ЯК ЗАСІБ СПІЛКУВАННЯ

МЕТА: розкриття особливостей мовлення вчителя, його основних функцій, принципів та закономірностей; розвиток комунікативних якостей професійного мовлення; усвідомлення шляхів удосконалення мовлення майбутніх учителів.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

I. Теоретичний блок

1. Мовлення вчителя як особливість педагогічної діяльності.
2. Функції мовлення вчителя у взаємодії з учнями.
3. Принципи і закономірності словесної дії.
4. Комунікативні якості професійного мовлення: виразність мовлення.
5. Умови ефективності професійного мовлення вчителя.
6. Шляхи удосконалення мовлення майбутнього вчителя.

II. Практичний блок

1. Групова робота

Підготувати тематичний міні-словник.

2. Самостійна робота

а) Доберіть швидкомовки для учнів початкових класів. Прочитайте їх правильно (у нормальному темпі; у пришвидшеному темпі).

б) Проаналізуйте своє мовлення:

- ❖ чи правильно Ви вимовляєте слова, звуки, ставите наголос;
- ❖ чи правильно утворюєте граматичні форми;
- ❖ чи володієте Ви достатнім лексичним запасом для вільного вираження думки.

ЛІТЕРАТУРА

а) Базова

1. Зимульдінова А.С. Основи педагогічної майстерності : навчально-методичний посібник / Алла Зимульдінова – Дрогобич редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2010. – 62 с.

2. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред.. І.А.Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Вища шк., 2004. – С. 35-39.

б) Допоміжна

1. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність. хрестоматія: навч. посібник / Упорядн. І.А. Зязюн, Н.Г. Базидевич, Т.Г. Дмитренко: за ред. І.А. Зязюна. — К.: СПД А.М.Богданова, 2008 — 462 с.

2. Сухомлинський В.О. Слово про слово. Слово вчителя в моральному вихованні // В.О. Сухомлинський. Вибрані твори: В 5 т. — К., 1977. — Т.5. — С. 5-96.

3. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності. – Кам'янець – Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. – С. 18-21.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №5

ТЕМА: СПІЛКУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

МЕТА: розкриття сутності та особливостей педагогічного спілкування, вивчення його структури, аналіз бар'єрів в процесі спілкування вчителя з учнями, засвоєння стилів педагогічного спілкування та педагогічного управління, обґрунтування умов ефективності педагогічного спілкування.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

I. Теоретичний блок

1. Сутність, особливості та функції педагогічного спілкування.
2. Структура педагогічного спілкування.
3. Бар'єри в процесі спілкування вчителя з учнями та моделі його поведінки.
4. Стили педагогічного управління.
5. Рівні та стилі педагогічного спілкування.
6. Умови ефективного педагогічного спілкування.

II. Практичний блок

1. Групова робота

Дайте визначення та поясніть сутність понять «спілкування», «педагогічне спілкування», «професіональне педагогічне спілкування», «непрофесіональне педагогічне спілкування», «стиль педагогічного спілкування», «атракція», «рефлексія», «комунікація».

2. Самостійна робота

За допомогою відповідних тестових завдань визначте рівень вашої комунікабельності.

ЛІТЕРАТУРА

а) Базова

1. Галузинський В.М. Педагогіка: теорія та історія/ В.М. Галузинський, М.Б. Євтух – К.: Вища школа, 1995. – 237с.
2. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності. – Львів: Видав. центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. – 608 с.
3. Педагогічна майстерність / За ред. І. Зязюна. – К., 1997. – 349 с.
4. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності. – Кам'янець – Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. – С. 18-21.

б) Допоміжна

1. Зимульдінова А.С. Основи педагогічної майстерності : навчально-методичний посібник / Алла Зимульдінова – Дрогобич редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2010. – 62 с.
2. Педагогічна майстерність учителя: Навчальний посібник / За ред. проф. В.М. Гриньової, С.Т. Золотухіної. – Вид. 2-е, випр. і доп. – Х.: «ОВС», 2006. – 224 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №6

ТЕМА: ПЕДАГОГІЧНИЙ ТАКТ І ТАКТИКА ВЧИТЕЛЯ

МЕТА: усвідомлення та уточнення понять “педагогічний такт”, “педагогічна тактика”, визначення шляхів та умов оволодіння педагогічним тактом; вироблення вміння моделювати та розв’язувати педагогічні ситуації.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

I. Теоретичний блок

1. Поняття педагогічного такту і тактики.
2. Педагогічний такт. Морально-психологічні якості особистості вчителя як передумови педагогічного такту.
3. Умови оволодіння педагогічним тактом.
4. Принципи педагогічного такту.

II. Практичний блок

1. Групова робота

Із праці І.О. Синиці „Педагогічний такт і майстерність учителя” виберіть цитати про особливості педагогічного такту і педагогічної тактики.

2. Самостійна робота

- а). Напишіть повідомлення:
 - ❖ Чи тотожні поняття „культура поведінки вчителя” і „такт вчителя”. Що спільне, а що відмінне у цих поняттях.
 - ❖ Ознаки педагогічного такту.
 - ❖ Що спільне, а що відмінне у поняттях „педагогічна тактика” і „педагогічна технологія”.
- б). Підберіть педагогічні ситуації, де було показано тактовність чи нетактовність учителя початкових класів.

ЛІТЕРАТУРА

а) Базова

1. Волкова Н. П. Педагогіка. – К. : Академія, 2001. – Р.5.
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – К. : Либідь, 1997. – С. 325.
2. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності. – Львів: Видав. центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. – 608 с.
3. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І.А.Зязюна. – К.: Вища шк., 2004. – 422 с.
4. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності. – Кам’янець – Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. – С. 18-21.

б) Допоміжна

1. Сухомлинський В. О. Лист про педагогічну етику // Сухомлинський В. О. Вибр. тв. В 5 т. – К. : Рідна школа, 1975. – Т.5. – С. 594-600.
2. Синиця І. О. Педагогічний такт і майстерність учителя. – К. : Рад. шк., 1989. – 319 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №7

ТЕМА: ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ І АВТОРИТЕТ ВЧИТЕЛЯ

МЕТА: розкриття сутності поняття «авторитет», визначення його змісту, структури, факторів становлення; формування вміння визначати критерії та рівні авторитету вчителя.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

I. Теоретичний блок

1. Суть і зміст авторитету вчителя.
2. Структура авторитету.
3. Суб'єктивні та об'єктивні фактори становлення авторитету вчителя.
4. Критерії та рівні авторитету.
5. Психолого–педагогічні принципи формування авторитету вчителя.

II. Практичний блок

1. Групова робота

Підберіть і змодельуйте педагогічні ситуації в яких охарактеризовані особливості авторитетного учителя.

2. Самостійна робота

- а). Доберіть бібліографію до даної теми, складіть анотації.
- б). Напишіть реферати і повідомлення:
 - ❖ Чи завжди вчитель демократичного стилю спілкування є авторитетним у учнів.
 - ❖ Психолого-педагогічні принципи побудови авторитету вчителя.

ЛІТЕРАТУРА

а) Базова

1. Васянович Г. Педагогічна етика. – Львів : Норма, 2005. – С. 275.
2. Галузинський В.М. Педагогіка: теорія та історія/ В.М. Галузинський, М.Б. Євтух – К.: Вища школа, 1995. – 237с.
3. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності. – Львів: Видав. центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. – 608 с.
4. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навч. посіб. / Упоряд.: І.А.Зязюн, Н.Г.Базилевич, Т.Г.Дмитренко та ін.; За ред.. І.А.Зязюна. – К.: Вища школа, 2006.
5. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності. – Кам'янець – Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. – С. 18-21.

б) Допоміжна

1. Зимульдінова А.С. Основи педагогічної майстерності : навчально-методичний посібник / Алла Зимульдінова – Дрогобич редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2010. – 62 с.
2. Педагогічна майстерність учителя: Навчальний посібник / За ред. проф. В.М. Гриньової, С.Т. Золотухіної. – Вид. 2-е, випр. і доп. – Х.: «ОВС», 2006. – 224 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №8

ТЕМА: МАЙСТЕРНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ У РОЗВ'ЯЗАННІ ПЕДАГОГІЧНИХ КОНФЛІКТІВ

МЕТА: уточнення понять «конфлікт», «конфліктна ситуація»; актуалізація знань про прийоми та методи вирішення конфлікту, відпрацьовування практичних навичок та умінь розв'язання конфліктних ситуацій.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

I. Теоретичний блок

1. Поняття про конфлікти у педагогічних ситуаціях.
2. Типологія конфліктів, їх причини і шляхи вирішення.
3. Структура та динаміка педагогічних конфліктів.
4. Поведінка педагога у конфліктних ситуаціях.

II. Практичний блок

1. Групова робота

Доберіть бібліографію до даної теми, складіть анотації.

2. Самостійна робота

- а) Підберіть і змодельуйте педагогічні ситуації використання різних стратегій поведінки у педагогічних конфліктах.
- б) Запропонуйте ігрові методи вирішення конфліктних ситуацій.

ЛІТЕРАТУРА

а) Базова

1. Галузинський В.М. Педагогіка: теорія та історія/ В.М. Галузинський, М.Б. Євтух – К.: Вища школа, 1995. – 237с.
2. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності. – Львів: Видав. центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. – 608 с.
3. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І.А.Зязюна. – К.: Вища шк., 2004. – 422 с.
4. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навч. посіб. / Упоряд.: І.А.Зязюн, Н.Г.Базилевич, Т.Г.Дмитренко та ін.; За ред. І.А.Зязюна. – К.: Вища школа, 2006.
5. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності. – Кам'янець – Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. – С. 18-21.

б) Допоміжна

1. Зимульдінова А.С. Основи педагогічної майстерності : навчально-методичний посібник / Алла Зимульдінова – Дрогобич редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2010. – 62 с.
2. Педагогічна майстерність учителя: Навчальний посібник / За ред. проф. В.М. Гриньової, С.Т. Золотухіної. – Вид. 2-е, випр. і доп. – Х.: «ОВС», 2006. – 224 с.